

Obec překladatelů předáním anticeny Skřípec opět upozornila na prohřešky literárního překladu

Praha, 12. 5. 2023; **Obec překladatelů, která sdružuje literární překladatele a překladatelky, dnes na veletrhu a festivalu Svět knihy předala tradiční anticenu Skřípec. Tou se snaží dlouhodobě poukazovat na problematiku jevy v oblasti literárního překladu a překladatelskou i nakladatelskou praxi tím kultivovat. Letošní Skřípec putoval hned ke dvěma nositelům: Academia ho dostala za loňské vydání knihy Janka Políče Kamova *Vysušená kaluž* (překlad Jaroslav Geraskov Otčenášek), nakladatelství Fortuna Libri Publishing pak za rovněž loni vydaný překlad Orwellovy *Farmy zvířat* (překlad Jana Middleton).**

„Skřípec chce upozorňovat na závažné problémy překladatelské a nakladatelské praxe, které by mohly vést k poklesu kvality českého literárního překladu, pokud by se neřešily. Smyslem udílení Skřípce není skandalizovat chyby nebo zesměšňovat autory konkrétních překladů. Chybují všichni překladatelé, ale správně provedená redakce by měla přispět k odstranění chyb,“ vysvětluje Anežka Charvátová, předsedkyně Obce překladatelů. *„Nechceme střílet do vlastních řad, snažíme se upozornit i na nedostatečně kvalitní redakční práci, která bývá často důsledkem finančních tlaků na překladatele, redaktory i nakladatele. Letos Skřípec poukazuje i na neetické využívání starších překladů porušující autorská práva často již zesnulých překladatelů,“* dodává A. Charvátová.

O udělení anticeny letos rozhodovala porota ve složení Šárka Grauová, Kateřina Křišťůfková a Ladislav Nagy. Ta posuzovala doporučení a návrhy zaslané Obci překladatelů.

V případě románu *Vysušená kaluž* porotci konstatovali, že překlad chybuje v oblasti slovní zásoby: překladatel hřeší na podobnost některých českých a chorvatských slov a překládá je chybně, což vede k věcné nesprávnosti překladu (například „patos“ znamená „podlaha“, „lumpacija“ není lumpárna, ale „pařba“, „crni dani“ jsou spíše „těžké časy“ než „černé dny“, „dvojica“ není „dvojice“, ale „dva muži“, „prvu joj se približi“ znamená „první noc se s ní pomiluje“, nikoliv „první noc se k ní přiblíží“, atd.). Dále překlad nerespektuje odlišnosti v chorvatských a českých větných vazbách a projevuje nedostatek citlivosti pro českou frazeologii i stylové polohy jednotlivých výrazů. Chorvatský modernista Kamov je přitom brilantní autor, který staví efekt své prózy na jemné ironii a stylistických nuancích. Porota při svém rozhodování přihlédla i k dalším okolnostem, které vydání knihy provázejí: autor překladu vyučuje další generace odborníků na FF, prestižní nakladatelství Academia je součástí akademické sféry, kniha byla podpořena grantem Ministerstva kultury ČR.

Druhý Skřípec se porota rozhodla udělit Janě Middleton a nakladatelství Fortuna Libri za porušení etických norem a autorského práva. Přestože nakladatel dílo prezentuje jako nový překlad, jedná se pouze o dílčí, avšak nepřiznanou úpravu staršího překladu Gabriela Gössela. Příklad obsahuje dlouhé totožné pasáže, jinde došlo jen ke změně slovosledu nebo nahrazení některých slov synonymem. Překladatelka Jana Middleton v textu ponechala, slovy zákona, „jedinečné výsledky tvůrčí činnosti“ svého předchůdce, ať už šlo o řešení vynalézavá, nebo chybná.

„Vzhledem k tomu, že autorská práva na díla George Orwella vypršela na konci roku 2020, bylo jen otázkou času, než se na trhu začnou objevovat jeho knihy v nejrůznějších vydáních. Od jara 2021 do léta 2022 toto dílo vyšlo nejméně v pěti různých překladech. K jistému zisku přispívá i to, že zmíněná próza je zařazena do školní četby,“ konstatovala porota.

Nakladatelství Fortuna Libri dostupnosti orwellovských děl využívá hojně: v roce 2020 vydalo román *1984* ve starém překladu Evy Šimečkové, v roce 2022 *Válečný deník* (kde uvádí jako „Translation © Gabriel Gössel — dědicové % DILIA“ — přičemž ovšem agentura DILIA dle svých webových stránek G. Gössela jako zastupovaného autora nevede, snad jde o nedorozumění). Po Gösselově překladu, který již byl na trhu, nakladatelství nepřiznaně sáhlo prostřednictvím Jany Middleton i teď.

Kontakt pro další informace:

Lukáš Novák, lukas.novak@litigocommunications.cz, 724 255 725